

Projekt:

**G E O P A R K - POZNANI, ROZVOJ,
SJEDNOCENI**

Studie současného stavu prvků infosystému v Geoparku Český ráj

Zpracovatel:

Ing. Jan Mertlík

Prosinec 2012

Objednatel:

Obecně prospěšná společnost pro Český ráj
Předměstská 286, 507 43 Sobotka
IČ: 25988417

MAS „Přid'te pobejt!“, o.s.
Roztocká 500, 514 01 Jilemnice
IČ: 26661675

V rámci mezinárodního projektu spolupráce: G E O P A R K - POZNANI, ROZVOJ, SJEDNOCENI (reg.č. 11/013/4210b/452/000023) je v rámci jednoho z výstupů tohoto projektu vytvořena Studie současného stavu prvků infosystému v Geoparku Český ráj, která mapuje současný stav a navrhuje řešení v oblasti infosystémů.
Výstupy současného stavu a navržené řešení jednotícího designu byly veřejně projednány 22.10.2012

OBSAH:

- 1/ Analytická část -současný stav prvků infosystému v Geoparku Český ráj
- 2/ Návrh řešení jednotícího designu
- 3/ Výkresová výrobní dokumentace infoprvků

Samostatné přílohy studie:

- a) Obrazová příloha současného stavu
- b) Zápis z veřejného projednání „Studie současného stavu prvků infosystému v Geoparku Český ráj“ v rámci projektu mezinárodní spolupráce : GEOPARK – POZNÁNÍ, ROZVOJ, SJEDNOCENÍ ze dne 22.10.2012

Použité podklady:

Studie IS regionu Český ráj (2004)
Studie IS Geoparku Český ráj

Informační systémy na území Geoparku Český ráj

Český ráj je silnou značkou. Ta je marketingově zajímavá a spolu s Troskami, které jsou jedinečným symbolem, je až nadužívána. Organizací, které mají Český ráj v názvu je mnoho, a podobný stav je i na poli internetových adres, neboť Český ráj je tradiční turistickou oblastí, která má tradici více než 150 let.

Geopark Český ráj

Geopark Český ráj byl v roce 2005 zařazen mezi síť evropských geoparků a tím se automaticky stal i součástí světové sítě pod patronací UNESCO. Stal se tak prvním zástupcem ve středoevropském prostoru. Předcházela tomu zhruba od roku 2000 myšlenka zařadit skalní města Českého ráje na seznam světového dědictví. Vzhledem k pozměnění krajiny a tím i původní přírody člověkem, nebylo možno zařadit území do přírodních památek, a proto bylo od záměru upuštěno v průběhu procesu schvalování.

Geopark není kategorií ochrany přírody, jednotlivé státy garantují jejich ochranu národními předpisy. Geopark je především nástrojem pro rozvoj území pomocí cestovního ruchu. O administrativní záležitosti kolem geoparku se stará Geopark Český ráj o.p.s.

Území geoparku

Geopark Český ráj je vymezen silnicemi. Turnov - Mnichovo Hradiště - Jičín - Nová Paka - Jilemnice - Roprachtice - Jesenný - Železný Brod - Mukařov - Kopanina - Turnov. Jedná se o umělou hranici, která mnohdy opomíjí zajímavé lokality ležící vně. Z hlediska správního rozdělení leží ve dvou regionech NUTS II - Severovýchod a Střední Čechy, třech krajích - Královéhradeckém, Libereckém a Středočeském, na území čtyřech okresů - Jablonec nad Nisou, Jičín, Mladá Boleslav a Semily. Není však vymezován po celých obcích či katastrech. Geopark Český ráj zasahuje do dvou marketingových regionů cestovního ruchu a jsou snahy o jeho rozšíření do třetího, takže kromě stávajících Českého ráje a Krkonoš by mohlo přibýt Hradecko (oblast Podzvičinsko). Geopark se rozkládá na ploše přibližně 700 km².

CHKO Český ráj

Chráněná krajinná oblast Český ráj je nejstarší velkoplošné chráněné území v bývalém Československu. Vzniklo v roce 1955, ještě před vznikem zákona, který tuto kategorii vymezoval a bylo vytvořeno jak kvůli krajinářským hodnotám, tak i kvůli jemné mozaice přírodovědně cenných lokalit. Původní rozloha byla 92 km². V roce 2002 v průběhu snah o

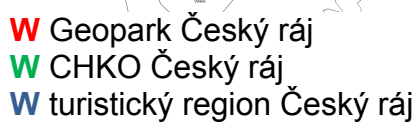

zapsání skalních měst na seznam světového dědictví bylo rozšířeno na 181,5 km². Do CHKO se tak dostaly například Prachovské skály, které byly od roku 1933 rezervací. Dále pak se součástí CHKO stalo i Maloskalsko.

Turistický region Český ráj

S rozlohou 1400 km² je nejmenším z 19 regionů v České republice. Regiony jsou vymezeny Českou centrálou cestovního ruchu na základě zájmu obcí. Je rozděleno celé území republiky, tedy i části, které nikdy neměly turistickou tradici. Český ráj je naopak tradiční destinací. Počátky turismu jsou spjaty se vznikem novodobé průmyslnické šlechty na počátku 19. století (Zachariáš Römisch – Pantheon, Aetenthalové – Hruboskalsko), se vznikem lázní v Sedmihorkách a dopomohla výstavba železnic, která propojila průmyslová města s přírodou.

1/ Analytická část - současný stav prvků infosystému v Geoparku Český ráj

Vymezení území a podklady pro zpracování studie

Studie je zpracovávána na území dvou MAS, a to MAS Přid'te pobejt!, o.s. a Obecně prospěšné společnosti pro Český ráj. Vzhledem k existenci CHKO Český ráj od roku 1955 a Geoparku Český ráj od roku 2005 byla práce pojata v širším území nad rámec smlouvy bezplatně. Pro studii byly použity fotografie nafocené v rámci inventarizace, případně fotografie z archivu, které nebyly starší než 2 roky. Území je zakresleno v mapě s obrysy obcí, vymezení MAS a se zákresem hranic Geoparku Český ráj.

Stávající studie informačních systémů v turistické oblasti Český ráj (2004) nebylo při zpracování této studie využito a studii IS Geoparku jsme obdrželi až v závěrečné fázi zpracování. Proto tyto byly použity především pro porovnání závěrů.

Správní členění

Zpracovávaná plocha leží na území 3 krajů, Středočeského, Královéhradeckého a Libereckého a 3 okresů (Semily, Jičín, Mladá Boleslav), ale především na území mnoha stavebních úřadů. Jejich přístup k informačním zařízením pro turistický ruch není jednotný. Obce s rozšířenou působností pak většinou na svém území řeší i cestovní ruch, provozují informační centra.

Informační systémy

Nejednotnost informačních systémů v území není přehledná pro návštěvníka a nepůsobí dobře hlavně v případech, kdy jsou nainstalovány blízko sebe.

Pro přehlednost budou dále užívány následující pojmy.

Tabule – deska s textovým, obrazovým či mapovým podkladem

Panel – technický prvek, ke kterému je tabule připevněna.

Na území Geoparku se nachází řada informačních systémů, které mají vztah k cestovnímu ruchu. Stále se rozšiřujícím systémem je takzvané hnědé značení. To je dopravní značení u pozemních komunikací, které je řešeno dopravními značkami (IS 23, IS 24). Jsou jím

označeny především významné turistické cíle, které dosahují vysoké návštěvnosti.

Umísťování návěstí na menší cíle je u silnic vyšších tříd problematické i z hlediska metodiky.

Na území Libereckého kraje bylo v minulosti instalováno v rámci Euroregionu Nisa množství panelů s mapami 180 x 120 cm. Menší panely byly o čistém rozměru 80 x 120 cm. Panely byly placeny z projektu a bylo jich nainstalováno v rámci euroregionu mnoho set. (dále jen *Panely ERN*) (Jednalo se o jedinou takto rozsáhlou instalaci, staly se tak nejrozšířenějšími a byly vzorem pro další systémy. Rozměrově na ni navazovala i instalace panelů pro mapové tabule, která byla provedena KČT a CHKO Český ráj. Liberecký kraj si nechal v roce 2002 zpracovat studii doporučených prvků informačních systémů.

Další zpracovanou studií byla studie informačního systému Sdružení Český ráj (JENA CZ 2004). Ta kromě podrobné inventarizace tabulí obsahovala i umístění jednotlivých rozcestí turistických značených tras. Tato studie převzala rozměry panelů ERN, změnila tvar a velikost střechy s využitím polovalby. Masivní střecha však byla záhy opuštěna a minimalizována až do té míry, že přestala plnit ochrannou funkci.

Evidenci infoprvků vedlo i CHKO Český ráj. Studii IS si nechal zpracovat Geopark Český ráj pro nové umísťování informačních prvků. Ta se svým výrazem značně odlišuje od ostatních informačních prvků v krajině.

Inventarizace v terénu

Inventarizace v terénu probíhala na základě starších studií, osobním mapováním v terénu. Pro doplnění informací byly využity informace z internetu. Přes veškerou snahu lze vyloučit, že byla nalezena většina panelů, ale lze konstatovat, že byly nalezeny všechny typy panelů, od nichž by se měl odvíjet návrh cílového stavu.

Zkušenosti s inventarizovanými prvky

Dřevěné prvky kotvené na kovových patkách mají při dobrém konstrukčním řešení a alespoň občasné údržbě dostatečnou životnost i v případě jejich provedení ze smrkového či borového řeziva. To prokázaly panely ERN. Jejich hlavní nevýhodou byla stříška ze šindelů, které se

časem uvolňovaly a vypadávaly.

Městské informační systémy

Města mají své individuální systémy, byť například i v Turnově narazíme na tabule euroregionu. V centrech měst jsou však především využívány kovové nosiče, které navazují na městský inventář. Turnov je zároveň dobrým příkladem v citlivém využívání materiálů, neboť „Zámecká“ naučná stezka, která opouští intravilán, je instalována na dřevěných panelech.

Informační panely obcí, svazků obcí, mikroregionů

Na řadě míst v minulosti vznikl informační systém, který byl pořízen mikroregiony či svazky obcí a má v menších územích jednotný charakter. Řada těchto prvků byla umístována nikoli na místa důležitá z pohledu cestovního ruchu, či potřeb občanů, ale na obecních pozemcích. Mezi jednotlivými mikroregiony neexistuje jednotnost.

Naučné stezky

Naučné stezky tvoří v krajině značnou část tabulí. Jejich zřizovateli jsou nejrůznější organizace, často občanská sdružení. Jejich vzhled i obsah je málo kdy ovlivňován ze strany obcí.

NS Riegrova stezka – tabule objednával KÚLK, zhotovení a instalace SČR, geologický obsah GČR o.p.s.

NS Besedické skály – CHKO Český ráj, obsah tabulí GČR o.p.s.

NS Hruboskalsko – CHKO Český ráj

NS Podtrosecká údolí – ČSOP Křižánky (využity i tabule ERN)

NS Mistra Jana Dědiny – o.s. Dědina

NS Mimoň – Boseň – Komitét pro udržování památek z války roku 1866

NS Bitva u Jičína – Komitét pro udržování památek z války roku 1866

NS Prachovské skály – ČSOP Prachovské skály – gravírovaný text na dřevěných deskách

NS Sýkornický vodopád

NS Trávníky – město Železný Brod

Zámecká NS – město Turnov

Lesní NS – SEV Sedmihorky – interaktivní NS – drobné dřevěné prvky

Školní NS – Studenec

NS Jilemnice

NS Plakánek – demontována, vypalovaný text na dřevě se neosvědčil pro krátkou životnost

NS Geopark – Šťastná země

Poslední jmenovaná NS je v oblasti netypická svou interaktivitou a vzhled jednotlivých zastavení je značně proměnlivý. Pro tento typ NS nelze vyžadovat jednotný vzhled. Pouze se mohou používáním loga hlásit k regionu respektive geoparku.

Zastávky turistických autobusů

Na zastávkách sezónních turistických autobusů byly umístěny menší panely pro dvojici tabulí o formátu A4. Rozměr panelu cca 40 x 50 cm. Tabule byly řešeny zalaminováním tisku na papír. Vzhledem k tomu, že se jedná o první informaci, kterou návštěvník dostane po vystoupení z prostředku hromadné dopravy, bylo by vhodné sít těchto panelů udržet a aktualizovat jejich obsah.

KČT

Klub českých turistů má v území mapy, které jsou umístěny na kovových dožívajících konstrukcích, na dřevěných tabulích nebo jsou připevněny na zeď. Nejrozsáhlejší je pak soubor turistických informačních míst, především se směrovkami jednotlivých pěších či cyklotras. Směrovky a značky jsou chráněným vzorem a nelze je bez souhlasu KČT využívat pro vlastní značené trasy.

Geopark – taggy

V prostoru Geoparku je rozmístěno 229 QR kódů pro přístup na server taggmanager.cz. Ne všude v území je však dostatečný signál pro datový přenos a místy český text jen zdvojuje informaci podanou na tabuli NS. Přínos je pak především v možnostech jazykových mutací. Další výhodou je shromáždění informací a případně možnost se s daty seznámit před, případně po návštěvě.

Další panely

Pohádkové Česko – Auto Škoda (pěší okruh 4 tabule, cyklookruh 4 tabule)

Panely materiálem i provedením nevybočují ze zvyklostí v regionu. Jsou jenom ukázkou, aktivit dalších subjektů.

Pohledové mapy – většinou na konci životnosti

Pohledové mapy byly z počátku veřejností přijaty pro jejich názornost. Bohužel ve velmi krátké době změnily barvu (vyblednutí žlutého pigmentu) a dále došlo k hnědnutí map vystavených slunečnímu záření.

Individuální navigační a reklamní tabule

Navigační tabule k penzionům a stravovacím zařízením v jádrovém území regionu, především v CHKO, jsou chaotické, převážně v rozporu se stavebním i silničním zákonem. Často jejich umístování není neprojednáno s vlastníky. Jsou umístovány na samostatné sloupky, stromy, případně sloupy veřejného osvětlení. Řešením této situace je zavedení jednotných systémů obcemi a důsledným vymáháním dodržování zákona.

V okolí silnic I. třídy byly odstraněny z popudu ŘSD část informačních tabulí, které byly instalovány bez povolení. Na silnicích nižších tříd a místních komunikacích však setrvává tento stav, který vzhledem k rozsahu nebude dostatečně řešen. Správa CHKO provedla částečně zmapování těchto tabulí a započala jednání s vlastníky objektů, které propagovaly. Dalším nešvarem je polepování stávajících legálních informačních tabulí reklamními

nálepkami. Stav tedy jednoznačně ukazuje, že je třeba nejen řešit nabídku pro turisty, ale zároveň i poptávku po reklamních plochách nebo důsledně nelegální umístování řešit.

Informační centra

V území se nachází tato celoroční informační centra:

- Mnichovo Hradiště
- Dolní Bousov
- Sobotka
- Turnov
- Kemp Sedmihorky
- Lomnice nad Popelkou
- Jilemnice

a sezónní:

- Rovensko pod Troskami
- Arboretum Bukovina
- Věžický rybník

Existující studie, srovnání závěrů

Studie, kterou si nechalo zpracovat v roce 2004 Sdružení Český ráj pro turistický region, byla především v analytické části již neaktuální, neboť v následujícím období došlo k vytvoření řady nových informačních prvků, mimo jiné i z důvodu vzniku geoparku. Závěry a vytvořená výkresová dokumentace však mají obdobné rysy s tím, že byly upraveny detaily, které se v průběhu používání ukázaly jako nepraktické.

Studie geoparku se ubírá zcela odlišnou cestou s výraznou podporou moderních informačních technologií postavených především na internetu a službách mobilních operátorů, která je jednoznačně velmi zajímavým doplňkem. Bohužel vzhledem ke konfiguraci terénu je v území řada míst, kde je nedostatečný telefonní signál a zde jsou tyto technologie nepoužitelné.

2/ Návrh řešení jednotícího designu

Závaznost metodiky

Jedná se o dokument, který objednala nevládní nezisková organizace a tento může být pouze doporučení členům, nebo jako nezávazný podklad dalším partnerům v regionu. Ve městech, především v jejich centrech je řešení informačních systémů ponecháno plně na schválených technických a grafických zvyklostech. Navržená metodika řeší především umístování do volné krajiny a případně do menších obcí a jejich částí. V místech, kde navazují na jiné prvky, které jsou například materiálově odlišné, lze se plně přizpůsobit prvkům již umístěným. Obdobně pak v případě, že jsou panely součástí stezky s interaktivními herními prvky a zastavení jsou řešena trojrozměrnou formou. (např. NS Geopark ve Šťastné zemi, Lesní NS Sedmihorky). Individuálně je nutno posuzovat umístování na budovy. Rovněž pak je na zvážení u lokalit, které byly projednány před odsouhlasením této metodiky včetně vzhledu navržených prvků.

Navržené rozměry informačních tabulí

Tabule jsou unifikovány pro 3 základní rozměry (výška x šířka):

1200 x 1800 mm – vychází z rozměrů map KČT

1200 x 800 mm

600 x 1000 mm

Poslední rozměr vychází ze stavebního zákona, kdy pro reklamní zařízení do rozměru 0,6 m² není potřeba stavební povolení.

Technické řešení

Navržené řešení vychází ze snahy o minimalizaci údržby, potřeby speciálních součástí a co nejjednoduššího řešení. Proto byly stříšky řešeny překládanými prkny a bylo upuštěno od valby. Jako patky jsou navrženy L profily 60 x 60 mm. Nátěr lazurou odstín tmavý ořech nebo teak, případně se barevnost přizpůsobí okolním prvkům v obci.

Hlavním konstrukčním materiálem je smrkové řezivo, které může být alternativně nahrazeno čtvrtí kulatiny u svislých prvků, případně nehraněnými prkny se sraženou hranou u prvků vodorovných.

Vizuální identita

Tak jako je neopomenutelná vizuální identita dotačních programů EU, mělo by takto být zacházeno i s ostatními logy. Měla by se tak deklarovat sounáležitost s velkoplošnými chráněnými územími (CHKO Český ráj, KRNAP), Geoparkem Český ráj, turistickým regionem (Český ráj, Krkonoše), MAS a obce. Zde by nemuselo jít pouze o formální umístění loga, ale toto by mohlo i zpřehledňovat grafiku tabulí a upozorňovat, kde danou informaci najít. Dominantní by pak mělo být logo garanta informace. Informační tabule s obsahem pro cestovní ruch jsou v turistickém regionu Český ráj z větší části obcím dodávány Sdružením Český ráj. Tyto jsou pak jednotně řešeny podle grafického manuálu SČR. Pro obce, které nemají vlastní grafický manuál a leží na území turistického regionu Český ráj, se tak nabízí převzetí tohoto manuálu, případně u standardních rozměrů a obsahu i grafických šablon. Obdobně na území MAS Přijďte pobejt by bylo vhodné vycházet z infoprvků krkonošských.

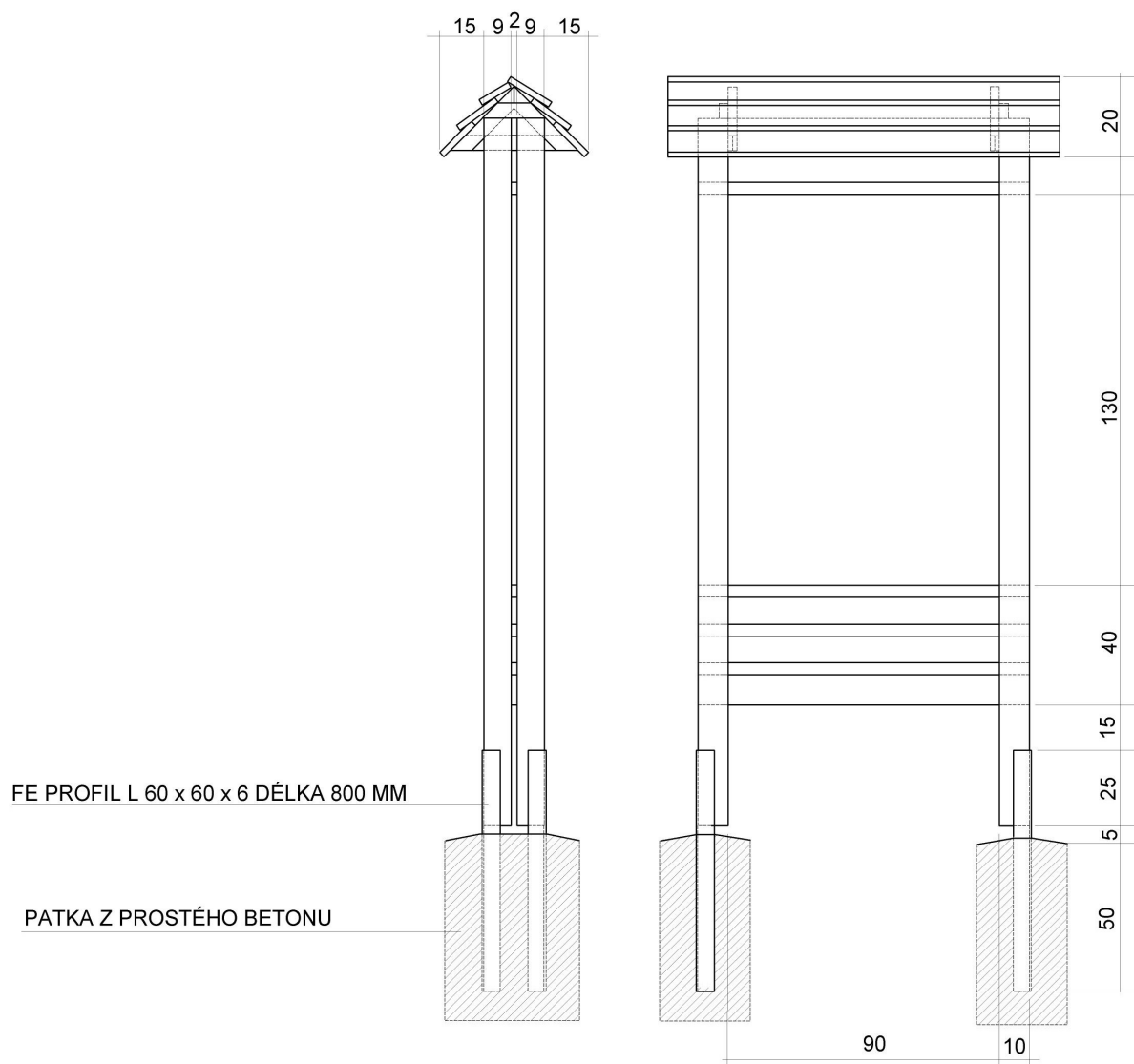

4/ Výkresová výrobní dokumentace infoprvků

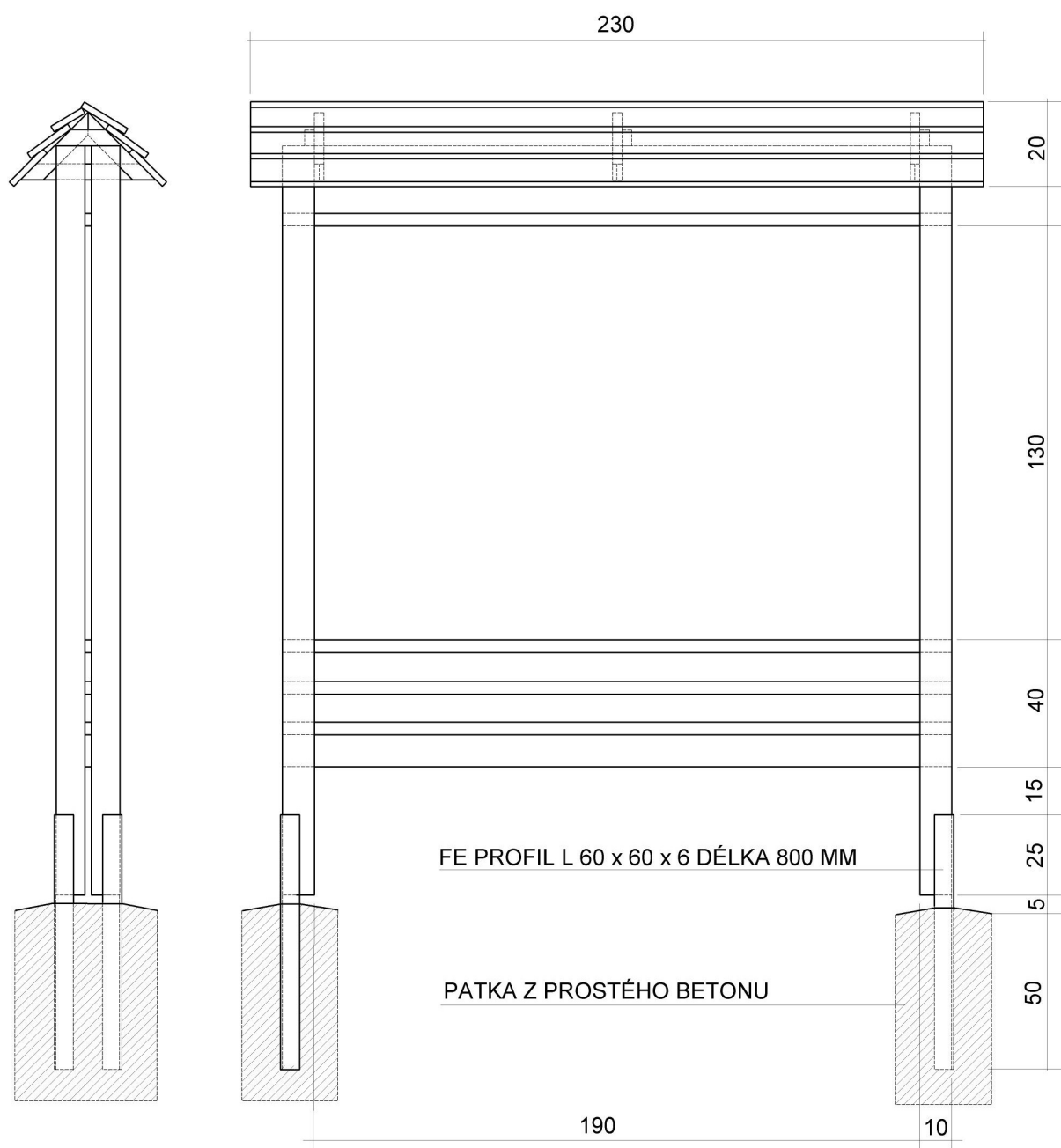

Výkresy byly vytvořeny v prostředí CAD a v této textové části jsou vloženy jejich rastrové obrazy bez přesného měřítka.

Malá tabule

Velká tabule

Panel NS

